

САНА ОЛОХ

ОСКИ ЧУРАПЧЫ ОРОЙУОННААҔЫ КОМИТЕТЫН УОННА УЛЭЭНТӨР
ДЕПУТАТТАРЫН ОРОЙУОННААҔЫ СОВЕТЫН ОРГАНА

Орск Чуралчыларга районного Комитета КПСС и районного Совета депутатов
трудящихся Якутской АССР

1931 сыл алтынны
15 күнүттөн тахсар

№151 (4108)

1971 сыл. Ахсынны 18 күнэ
СУБУОТА

Смэнэте
2 харчы

УУЛУЧУЛААХ СИТИИ

ОСКИ Кини Комитета, ССРС Верховнай
Советын Президиума, уонна ССРС Министр-
дарын Совета «Марс-2» итинэ «Марс-3»
дизин икки автоматическай станцияны айыыга,
көтүүтүгэ уонна көтүүлэрин салгыыга кыт-
тыбыт итинэ Марс ньууругар түһэриллэр
аппарат сымкаастык олоруутун хааччыйыт
ученайдары, конструктордары, инженерде-
ри, техниктары, рабочайдары, тэрлэтэлэр
коллективтары итиник, итиник «бэрдэ-
лэтэлэр».

Эбэрлэбэ бу эксперимент советскай наука
уонна техника сана уулуучулаах ситиһилэрин-
нэ, аан дойду наукамыгар улахан суолталаах
кылгатынан буолар дин бэлэстэбэр.

ССТА.

ССТА итиннэриитэ

„Марс-2“ уонна „Марс-3“ автоматическай станциялар Марс планета ньуурун хаартыскаҕа усталлар

Ситини 27 уонна ахсынны 3 күнүттөр Марс чуҕаһынааҕы орбиталарга таһаарыл-
лыбыт «Марс-2» уонна «Марс-3» автоматическай станциялар тус-туска орбиталары
сылдьан бөлөхтөмүт программала сеп түбэлтиннэрэн, Марс планетаны уонна планета
чуҕаһынааҕы космическай куйаары ситиһилээхтик салгыт итиннэллэр.

«Марс-2» уонна «Марс-3» автоматическай станциялар көтө сылдьан астрономи-
гация тутулуга суох систематын көмөтүн хайысханы ылыммытара уонна Сир коман-
датынан араас ыраахтан Марс планета ньуурун хаартыскаҕа устубуттара. Ол хаартыс-
калар станциялар бортарыгар оҥоруллан баран, радио линиятынан Сиргэ бэриллэбит-
тэрэ.

Марс планетаны хаартыскаҕа устуу тэнэ, «Марс-2» уонна «Марс-3» автоматическай
станциялар бу планетаны научнайдык кээлмэс үөрэтүү программатын толороллор.

Көтүү кэмнэр «Марс-2» станцияны кытары радионаан сибээстэрин 153, «Марс-3»
станцияны кытары 150 санас оҥорулунна. Станциялары кытары сибээстэрин санаста-
рын кэмнэр Сиргэ научнай мээрэйдээһиннэр түмүктэрэ, бортоаҕы аппаратура үлэтин, от-
сектар температураларын халбаҥнааһынны тустарынан данийдар бэриллэлэр, олуту-
ннэн станциялар орбиталарын параметрдары көтөм көрүлэр.

Телеметрическай мээрэйдээһиннэр көрдөһөллөрүнэн, «Марс-2» уонна «Марс-3»
станциялар бары системалара сөпкө үлэтинлэр.

Станциялартан ылымдар научнай данийдар ССРС Наукаларын Академиятын инсти-
туттарынан үөрэттүлүлэр уонна ырытыллылар.

Координационнай ааһар Кини «Марс-2» итинэ «Марс-3» станциялар көтүүлэрин
салгыт кэтинер уонна Марс итинэ кини чуҕаһынааҕы космическай куйаар туһунан
станциялартан кэлэр научнай данийдарылар.

БОСХОЛОНУУЛААХ
КҮҮӨСТӨР
СИТИИЛЭРЭ

«Мукти Бахнин» босхоло-
нуулаах этэрээттэрэ уонна
хас да хонуттан бөтөх
Илинги Пакистан столица-
тыгар — Даккада кимэр
Индия армиятын частара
ахсынны 16 күнүттөр куо-
раны кинридилэр. Пакистан

сэриктэрэ сааларын-саада-
гарын ууран биэрдиэлэр, от-
тон кинилэр командование-
ларын предствителлэрэ
бир тыла суох бөрүнөр
туһунан докумуонна илти
баттаатылар.

ОРОЙУОММУТ СОНУННАРА

ТЭТИМИ ЫҤЫКТЫБАТТАР

Итилетка бастаах сыл, утарыыга Ийэ дойдуну
гар сүөһү итиннэһэр тир-
дирлибит былааны Эрлик
Эрестин аатынан колхоз
сигиһилээхтик толорон Хаһаайыстыба үрдүнэ
иһэр. Сыл уон бир күнүгэ бирдэн фуражнай ынахтан
үүтү валовойуонан уонэ сэтотунан 1572-лүн ит үт
бир фуражнай ынахтан ы-
һа сорудахтара аһарэ 2000 кг-тан тахсэ үтү
данылар. Эти устэ үтү ынах ахсыттан ыатылар.

ИККИС МИЭСТЭБЭ ИҤЭЛЛЭР

Коммунистическай үлэ удар-
нига Я. Г. Романов старшай-
даах Сэмэн Урэһи фермата Онуун да буолан сыл уон
Эрлик Эрестин аатынан кол-
хозка бир бөдөһнөрө, Манаа
көхтөөх коллектив таһаары-
лаахтык үлэһир ааттаммыта
ыраатта.

Ол үтү ааттарын быһыла да
түһэн биэрбэтэлэр. От аһылык
кэмчэ. Онон эһи аһылыгы
дэлэйдик оҥорон ситэллэр.
Ынахтары көрүүнү- истини
өссө кичэйэллэр. Социалист-
ческайдым куоталаһыыга бас-
тыр иһи бары биһгэ түмэс
үлэһинилэр.

Саха АССР 50 сылын көр-
сө колхоз үрдүнэ куотала-
һыыга бу ферма коллективэ
бидиннэһэ иһиэ миэстэрэ иһэр
Н. Федоров,
бидиги общ. көрр.

ФОЛЬКЛОР ФЕСТИВАЛЫН ИККИС ТУРУН ТҮМҮГЭ

Биһиги оройуонмуттар культу-
ратын дьэһтин коллек-
«Искусствонны көрүүт бас би-
лэр» дини дьэһтинэн Саха
АССР тэриллибитэ 50 сыла
туолуутугар аналлаах фоль-
клор фестивалын көрүү иһиэ
тура түмүктэннэ.

Фестивальга кээһиннэртөр
кулуунтары уонна культу-
ра дьэһэлэрин уус-уран само-
дэһтэһтэрин 600 дьэһурдаах-
тара кыттыһы ылтылар. Ки-
иллэр фестиваль иһиэ туругар
оройуоннааҕы көрүүтэ 300-кэ
нүмэри бэлэмнэн, оонньоон
көрдөрдүлэр.

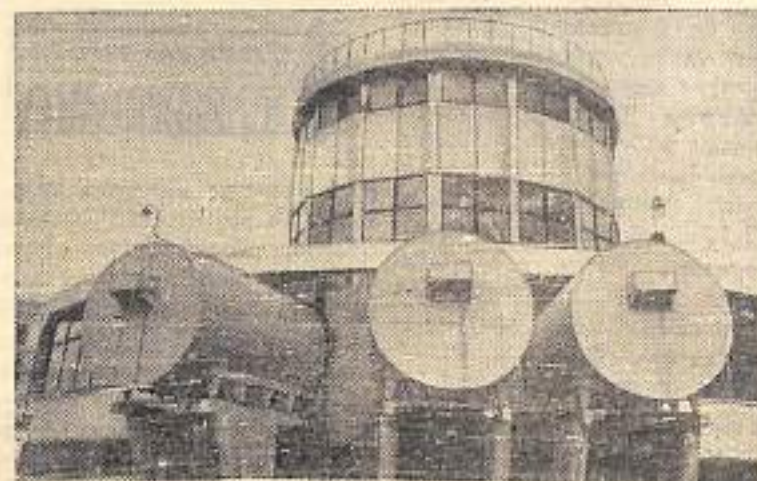
Оройуоннааҕы көрүү жюри-
та фольклор фестивалын иһиэ
турун ымайыылаахтарынан
манньык коллективтары аахта:
3,97 баалы ылан оройуон
киһини уус-уран самодеятель-
ноһын коллективэ бастаах,
3,95 баалы ылан Хатылы

Онтон салгыи миэстэлэри
Кытаанах, Хоптоҕо, Соловьев,
Вахсы, Хадаар, Одьулуун
кээһиннэртэрин уус-уран само-
дэһтэһтэһтэ коллективтары
ылымдар.

Фольклор фестивалын иһиэ
туругар Болугур, Хайахемт
кээһиннэртэриннэһэ культу-
ра дьэһэлэрин коллективтара кыт-
тыбатылар.

Сотору фестиваль үһсө ту-
ругар — республиканскай кө-
рүүтэ кытарга оройуон дьэ-
сурдаах ыччаттара бэлэмнэ-
ниһи саҕалахтара.

Бидиги көрр.

Ярославскай уобалас Арыыны уонна сыры оҥорор ВНИИ
Удириснедээһэһэ производственной-экспериментальнай зава-
дун ыаммытыһы үтү солбуһааччылары бөлөһиннэр сыһаа
аһыллыаһыттан 200 тоннаттан ордуу бородууһуһуһу оҥор-
до. Витаминнаах уонна антибиотиктардаах сөһпэрээтэрдэм-
иһт үтү бороһуһу буолан тахсар, кини ыччат сүөһүнү аһа-
тарга дьаһалаах.

Синмонкэ: ыаммытыһы үтү солбуһааччылары бөлөһиннэр
сыһах уонсай көтүүтэ.

Б. Саратцев фотота.

ССТА фотохрониката.

Фольклор фестивалын көн-
чардарын олохтоох автордар
айымньыдара биллэрдик тул-
сардылар. Нэвидиэннэ биһи-
рэбилин Е. А. Макарова, И. И.
Захаров, Н. А. Вукуев, И.
Григорьев айымньыдара ыл-
лылар. Ытыргылыны матыһы-
таах ырыалары толорууга А.
Васильева, М. Иванова, М. Ва-
сильева, Ф. Геторцева, А. Со-

БУХАТЫРДАРБЫТ САҢА ЧАБЫЛХАЙ КЫАЙЫЛАРА

Сахалартан уолаттарга аан бастаанынан РСФСР-га чемпионнаабыт бийиги биэр дойдулаахпыт Николай Барашков көгүл тустууга бийиги уолаттарбыт бейлэлэри республикаларын таһыгар тахсар. Союзка, аан дойдуга тиниэр ааппарын кэннени талыһыт. Иини хомодтодоохтук олбүтүн кэниэ, оройуон спортивнай обществоһо көгүл тустууга оройуонга бастыыр иини Николай Барашков аатынан бирини олохтуурга быһаар-быта. Оттон ыла бу күрэхтэ-нин үтүө үгэскэ кубулуйан-ныл аайы мытыллар.

Быйылгы күрэхтэһи ах-сынны 10-11-12 күннэригэр оройуон кинигэр А. К. Соф-ронов аатынан спорткыйа саалада ыытылына. Оройуон чемпионун аатын билдэһа Алма-Ата, Караганда, Якутскай куораттартан Верхоянсккай, Алексеевскай уонна Орджоник-идзевскай оройуоннартан кэлбиттэр.

Күөн көрсөөччүлэр састаап өттүөн ордук куустээхтэрин бэлэттиэххэ сөл. 69 тустуук-тан 14 Советскай Союз спор-дун маастара, 6 спорт маас-тарыгар кандидат бааллар. Казахскай ССР үтүөлээх тре-нерэ К. Р. Бойдосов респу-бликатын икки куораттытан 7 спорт маастарын аҕалбыт. Ыалдьыттарбыт 49,57, 62 кг ыһааһынарга тустарга анаан кэлбиттэриттэн сабадалаах-ха, ити ыһааһынарга хаан-бынныыр былааннаахтарга көстөр. Верхоянсккайтан бийи-ги спорткыйа оскуолабыт-гар итиллибит «бейэбит уол-бут» спорт маастара Игорь Кудрявцев 10 бөһү, ол иин-гэр, 3 спорт маастарыгар кан-дидаты батыһыннаран кэлбит. Кинилэр даҕаны си-дүүгэр төннүбөт курдук өнгөстүбүттэр. Орджоникидзевскай оройуон-тан Д. Д. Гуляев 7 тустуугу аҕалыт. Маныаха бийиги ин-тернат-оскуолабыт 10 бастыг бөһө Москва куоракка мы-тыллар Союз чемпионатыгар барыттары эбэн кэбис. Биирдэ санаан көрдөххө, ыал-дьыттар балаһыанньалара ор-дук түбсүөх курдук.

Ол эрэри көбүөр атынык тосхойдо.

48 кг ыһааһынаахтарга 15 күйү баарыттан Алма-Атаҕа спорт маастардара Федор Баумбах, Хайдар Карыков көбүөрү баһылыахтара дин иини эрэ барыта күүһүтэ. Кырдьык, иинилэр бастаах разрядтаах Валентин Феофановы (Чурапчы), 1 разрядтаах Семен Алексеевы (Орджоник-идзевскай) ыраастык хогуга-лаабыттар. Иккис эргиргэ Ф. Баумбах Гаврил Троены (Чурапчы) баллынан, Х. Кар-пыков Афанасий Старостини (Верхоянсккай) ыраастык кый-быттар. Оттон Баумбах сото-рутаабыта Усть-Каменогор-скай куоракка тустан маас-тар нуорматын толорон кэлбит бийиги 18 саастаах уолбүтүн Яков Петрову кытары тэҥэ-лээн 3 ыстарааптыыр очкола-нан хаалар. Бу сырыыта Кар-пыков Вячеслав Иланову (Чу-рапчы) ыраастык кыйаан ба-лаһыаннаатын өссө тулсары-нар. Ити кэнниттэн Яков Пет-ров биригэ үөрөнөр уолун Адам Таныковы ыраастык хо-тон чордойор. Карпыковтаах Баумбах сирэй көрсүбүүлэри-гэр бастакыта кыйаар. Онон Петров Карпыковтыын көрсү-һүүлэрэ ким чемпионнуохтаа-бын быһаарыахтааҕа. Ол эрэ-ри маастар ыраас кыйааны ситиһи, үрдүкү кардиси-кэ тахсар. Петров иккис, Баумбах үһүс миэстэлэргэ тиксэллэр. Маныаха Хайдар Карпыков 4 көрсүбүүнү бары-тын ыраастык кыйабытын чор-ботон бэлэтиир наадалаах.

52 кг 7 тустуук баарыттан оройуоннааҕы балыһа рабо-чайа маастарга кандидат Юрий Цыкунов Гаврил Струч-кову (Верхоянсккай) баллынан лаппа баһыйан, Федот Прото-дияконовы, Александр Федо-ровы ыраастык, Петр Неус-троевы баллынан, тиниэр Виктор Осиповы (бары чурап-чылар) ыраастык кыйаалаан чемпионнаата. Соторутаабыта маастарга кандидат нуорма-тын толорбут Виктор Осипов иккис, Петр Неустроев үһүс миэстэлэнилэр.

57 кг саамай элбэх (19) кыттааччы уонна саамай эл-бөх (6) маастар уонна кинди-дат баар. Кинилэр ортолору-гар Караганда представителэ физкультурнай институт сту-дена, ыаллым Уус-Алдан оройуонуттан спорт маастара Иннокентий Захаров, Алма-Ата куорат маастардара Аскер-бен Иманулов, Атыбай Сма-гулов, маастарга кандидаттар Якутскайтан Петр Савиников, Алексеевскайтан Алексей За-харов уонна бийиги маастар-быт Семен Морфунов баал-лар. Иннокентий Морфунов, Степан Заморщиков даҕаны маастардары кытары тэҥэ-тардылаһар дьон. Ыһаата, ким бастыарын таһа охсор күчүмэҕэй.

Финалга дээр 4 эргир барытын үрдүнэн Иннокентий уонна Алексей Захаровтар, Семен уонна Иннокентий Мор-фуновтар төрдүү хаалбытта-ра. Ити ииннэ Атыбай Сма-гулов үс кинини баллынан хотон иһэн, Алексей Захаров-ка баллынан кыйаатаран, сал-гыы тустар быраабын сүтүр-битэ. Оттон Ини, Захаров Степан Заморщикова баллы-нан хотторон 3 ыстарааптыыр очколаан хаалбыта, А. Заха-ров 2,5, И. Морфунов 1, С. Морфунов 0,5 ыстараап-тыыр очкодоох кэлбиттэрэ. Финалы быһаарар эһис эр-гиргэ Захаровтар уонна Мор-фуновтар бейэ-бейлэрин кы-тары көрсөр буолбуттара. Ин-нокентий Алексеевтан биэр баллы кыйаһа ылан, оттон Семен быраатын ыраастык ууран финалга тахсыбыттар. Кинилэр бүтэһик көрсүлүү-лөрэ эйэһин түмүктэнэр. Онон чемпион бочуоттаах аатын бийиги маастарбыт Семен Морфунов, иккинни Иннокен-тий Захаров, үсүһү Алексей Захаров ылаттаатылар.

Биэр тыҥааһынаах инпр-сидээх ыһааһыныан 62 кг буолла. Онно 13 бөһөс иини бысыдыспытытан түүрдэ спорт маастара, биэр маас-тарга кандидат. Ол иһигэр Карагандаҕа Балташ Мука-шов, Алма-Атаҕа Бахытхан Сайханов, бийигиттэн Роман Неустроев, Иван Захаров кур-дук маастардар, Верхоянсккай-тан маастарга кандидат Дми-трий Татарников бааллар.

Бийиги биэр эрэһэр иини-бит Иван Захаров Дмитрий Татарниковы ыраастык, Бахыт-хан Сайхановы баллынан хо-гуталаан баран, ыалдьан күрэхтэһиттэн туораан хаа-ла. Финалга Роман Винокуро-вы, Афанасий Аргунову (чу-рапчылар), Егор Захаровы (Орджоникидзевскай), Дми-трий Захаровы ыраастык хо-гуталаабыт Роман Неустроев итиннэ Анатолий Бабраюны, Афанасий Аргунову ыраас-тын кыйабыт, Иван Захаров-ка баллынан хотторбут Ва-хытхан Сайханов тахсыбытта-ра, Сайханов Неустроевы ха-һаан да кыйадырына эрэ че-мпиионнуур кыахтааҕа. Оттон тэҥэ аныыстахтарына Ро-ман чемпионнуохтааҕа. Хара мангайгыттан бэрт сымна иһирсии буолар. Биэр түгэ-лэ Роман иһитин мостка ту-тан 3 баллы суруар. Сын-һаалап кэнниттэн Сайханов бокуойа суох атааналыыр. Ол ымдьан утары албаска тубу-һан санын хантабайынан түс-пүтүн бэйэте да билбиккэ хаа-лар. Чемпион титулун мүччү туттаа ол. Үһүс миэстэҕэ бийиги уолбут Афанасий Ар-гунов тиксэр.

68 кг ыһааһынаахтарга 7 бөһөс туһунна. Бу ыһааһына-га Верхоянсккайтан кэлбит маас-тарга кандидат Николай Юм-

шанов Владимир Ефремов-тын тэҥэһи, Аркадий Со-фроновка ыраастык кыйаатаран күрэхтэһиттэн туораан хаа-ла. Оттон Орджоникидзевскай-тан сылдыр Анатолий Ере-меев Трофим Макаруны, Егор Дедюнини тэҥэ ан-ныһан баран, Виктор Васи-льева кыйаатарда. Кия Со-фроновы сирэй көрсүбүүтүгэр баллынан хотон иккис буолла. Оттон Васильеваах Софронов көрсүбүүлэрэ Васильев туһа-тынан түмүктэнэ кини че-мпиионнаата, утарылаһааччыта үсүһү ылла.

Итинтэн үрдүкү ыһааһы-нарга улахан эрийсия тахы-бата. Ол ити категорияларга тустааччы ахсааны аһыйа-нан быһаарыллар. 74 кг үс киниттэн спорт маастара Петр Налачев утарылаһааччыларын ыраастык кыйаалаан эрэл-лээхтик чемпионнаата. Иккис миэстэҕэ Саха АССР хапса-дайга чемпиона Орджоникид-зевскайтан сылдыр Юрий Марков табыста. Оттон Чурап-чы бөһөх Обутов үсүһү ылла.

82 кг бийиги маастарга кан-диданьыт Петр Шестаков Вер-хоянсккай бөһөхү Николай Кузнецову аһыйах күнүтүтэ иһигэр «убахтаан» кэбистэ, тустууктарбыт Николай со-Саамай үрдүкү ыһааһынаа маастар Игорь Кудрявцев биэр дойдулааҕын маастарга

кандидаты Борис Федотовы тэҥэһи, Аркадий Со-фроновка ыраастык кыйаатаран күрэхтэһиттэн туораан хаа-ла. Оттон Орджоникидзевскай-тан сылдыр Анатолий Ере-меев Трофим Макаруны, Егор Дедюнини тэҥэ ан-ныһан баран, Виктор Васи-льева кыйаатарда. Кия Со-фроновы сирэй көрсүбүүтүгэр баллынан хотон иккис буолла. Оттон Васильеваах Софронов көрсүбүүлэрэ Васильев туһа-тынан түмүктэнэ кини че-мпиионнаата, утарылаһааччыта үсүһү ылла.

Бу күрэхтэһи биэр ураты-тынан ыраас кыйаһы элбэҕэ буолар. Ол курдук үс күч у-тата сүүс уонча көрсүһүү ымтыллыбытыттан агарыттан ордуга ыраас кыйаһынан тү-мүктэнэ. Ити спортсменнар кыйаһыга дулуурдарын, хуа-чыстыбалаах кыйаһы иһин охсуһууларын итэҕэлдээх туо-һута. Саамай түргэн кыйаһы-ны Роман Неустроев, Михаил Михайлов Роман Винокуровы 32-30 сөкүүндэ, Балташ Му-нашов Михайловы 33 сөкүүн-дэ, иһинэн хам баттатаһан ситистилэр.

Николай Барашков аатынан бирикэ иһин ытыллыбыт күрэхтэһи бийиги көгүл тустууктарбыт Николай со-Саамай үрдүкү ыһааһынаа маастар Игорь Кудрявцев баран иһэллэрин көрбөтө.

Снимоктарга:

Николай Барашков аҕата Афанасий Иванович (иккис ди-кк) 52 килограмм ыһааһынаахтар кыйаһылаахтарыгар че-мпиион Юрий Цыкуновка (ортоку), Виктор Осиповка (хаһаа) уонна Петр Неустроевка наһараадалары туттарыан иһиннэ.

Аллара - Казахстан бөһөх 48 килограмм ыһааһынаахтарга чемпион Хайдар Карыков сыһыаһа кэмигэр биэр дойду-лаабыттан Федор Баумбахтан сүбэ ылар.

Автор фотолара

Редактор Н. П. СИДОРОВ.

БИЙИГИ ААДЫРЫСПЫТ:	НАШ АДРЕС:	ТЕЛЕФОННАРБЫТ:	ТЕЛЕФОНЫ:	Газета выходит по вторникам, четвергам и субботам на якутском языке.
Почтовый индекс 678700 Чурапчы с. Карл Маркс уулусса 12	Почтовый индекс 678700 с. Чурапчы ул. Карла Маркса 12	редактор—913-95, отделлар—914-95, уонсай—915—05	редактора—913-95, отделы—914-95, общий—915-05.	

Занес № 151 Чурапчинская районная типография с. Чурапчы, ул. Карла Маркса 12 Тираж 2471